Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Tiende Afdeling)

9. juni 2021 *

»Voldgiftsbestemmelse – tilskudsaftaler indgået som led i det strategiske støtteprogram inden for informations- og kommunikationsteknologi (IKT) – revisionsrapport – debetnotaer udstedt af Kommissionen – OLAF-undersøgelse – annullationssøgsmål – modkrav – fuld tilbagebetaling af tilskuddene – erstatning«

I sag T-235/19,

Health Information Management (HIM), Bruxelles (Belgien), ved advokat P. Zeegers,

sagsøger,

mod

Europa-Kommissionen ved J. Estrada de Solà og M. Ilkova, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

vedrørende for det første en hovedpåstand støttet på artikel 272 TEUF om, at det fastslås, at debetnotaerne nr. 3241901815 og nr. 3241901886 af 4. februar 2019, der tager sigte på tilbagebetaling af beløb på henholdsvis 94 445 EUR og 121 517 EUR på grundlag af tilskudsaftale nr. 225023, der vedrører projektet »ElDeRly-friEndly Alarm handling and MonitorING (Dreaming)«, og nr. 250449, der vedrører projektet »Health monitoring and sOcial integration environMEnt for Supporting WidE ExTension of independent life at HOME (HOME SWEET HOME)«, der blev indgået som led i det strategiske støtteprogram inden for informations- og kommunikationsteknologi (IKT), som blev fastsat ved det rammeprogram, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1639/2006/EF af 24. oktober 2006 om et rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (2007-2013), blev udstedt af Kommissionen under tilsidesættelse af dennes kontraktlige forpligtelser, og at de nævnte beløb følgelig ikke skal betales, samt, om fornødent, en påstand støttet på artikel 263 TEUF om annullation af disse debetnotaer, for det andet et modkrav fra Kommissionen om, at HIM tilpligtes at foretage fuld tilbagebetaling af de tilskud, der er modtaget i medfør af ovennævnte aftaler, og betaling af et beløb på 58 876,50 EUR i erstatning,

har

RETTEN (Tiende Afdeling),

* Processprog: fransk.

sammensat af afdelingsformanden, A. Kornezov, og dommerne E. Buttigieg og G. Hesse (refererende dommer),

justitssekretær: E. Coulon,

afsagt følgende

Dom[1]

Tvistens baggrund

[*udelades*]

2 Sagsøgeren er en del af to konsortier, der består af modtagere i henhold til to tilskudsaftaler indgået som led i det strategiske støtteprogram inden for informations- og kommunikationsteknologi (IKT), som blev fastsat ved det rammeprogram, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1639/2006/EF af 24. oktober 2006 om et rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (2007-2013) (EUT 2006, L 310, s. 15, herefter »IK-rammeprogrammet«).

3 Den første aftale, nr. 225023, blev indgået den 10. oktober 2008 mellem Det Europæiske Fællesskab, repræsenteret ved Europa-Kommissionen, og Tesan Televita Srl som koordinator for projektet »ElDeRly-friEndly Alarm handling and MonitorING (Dreaming)« (herefter henholdsvis »Dreaming-aftalen« og »Dreaming-projektet«). Den anden aftale, nr. 250449, blev indgået den 31. maj 2010 mellem Fællesskabet, repræsenteret ved Kommissionen, og Digipolis SCRL som koordinator for projektet »HOME SWEET HOME: Health monitoring and sOcial integration environMEnt for Supporting WidE ExTension of independent life at HOME« (herefter henholdsvis »HOME SWEET HOME-aftalen« og »HOME SWEET HOME-projektet«).

4 Projekterne Dreaming og HOME SWEET HOME havde til formål at gøre det muligt for ældre personer med funktionsnedsættelser at forblive i eget hjem takket være en kombination af apparater og teknologiske systemer, herunder en brugertilpasset mobiltelefon og et brugervenligt videokonferencesystem, der var forbundet med social- og sundhedscentre.

[*udelades*]

24 I forbindelse med gennemførelsen af disse to projekter anmodede Kommissionen et revisionsfirma, PKF Littlejohn LLP, om at foretage en revision, som blev gennemført mellem den 18. april 2014 og den 27. maj 2015.

25 I mellemtiden havde OLAF den 30. april 2015 indledt en undersøgelse vedrørende bl.a. påstande om svigagtige handlinger begået af sagsøgeren i forbindelse med gennemførelsen af de omtvistede aftaler.

[*udelades*]

[1] – Der gengives kun de præmisser i nærværende dom, som Retten finder det relevant at offentliggøre.

35 Ved forhåndsmeddelelse af 20. september 2018 anførte Kommissionen, at der for at gennemføre konklusionerne i revisionsrapporten var belæg for at tilbagesøge 94 445 EUR for Dreaming-projektet og 121 517 EUR for projektet HOME SWEET HOME svarende til de ikke-støtteberettigede omkostninger, for så vidt som disse var blevet finansieret og udbetalt af Kommissionen til sagsøgeren. Kommissionen opfordrede sagsøgeren til at reagere inden for en frist på 30 dage fra modtagelsen af den nævnte meddelelse, idet den i modsat fald ville udstede debetnotaer med henblik på at indlede proceduren for tilbagesøgning af de nævnte beløb.

[*udelades*]

37 OLAF's rapport blev færdiggjort den 13. november 2018. I rapportens konklusioner fandt OLAF i det væsentlige, at sagsøgeren mellem 2008 og 2014 havde begået flere uregelmæssigheder, bl.a. i forbindelse med Dreaming-projektet og HOME SWEET HOME-projektet. Der blev konstateret tre typer uregelmæssigheder. Den første vedrørte i det væsentlige en interessekonflikt med hensyn til sagsøgeren, for så vidt som sagsøgeren havde øvet indflydelse på sine partnere i de konsortier, der havde ansvaret for gennemførelsen af de nævnte projekter (herefter »konsortiepartnerne«), for at få dem til at vælge et selskab, der var forretningsmæssigt forbundet med sagsøgeren, som leverandør, og at sagsøgeren havde modtaget provision af sidstnævntes salg. Vedrørende den anden type uregelmæssighed, der fremgik af rapporten, kritiseredes sagsøgeren for at have overfaktureret personaleomkostninger. Den tredje type uregelmæssighed bestod i det væsentlige i overfakturering af prisen på visse produkter, der er nødvendige for gennemførelsen af de omhandlede projekter.

[*udelades*]

39 Den 4. februar 2019 fremsendte Kommissionen to debetnotaer til sagsøgeren med henblik på tilbagesøgning af den del af Unionens finansielle støtte, der blev anset for uberettiget for så vidt angår Dreaming-projektet og HOME SWEET HOME-projektet, dvs. henholdsvis debetnota nr. 3241901815 på 94 445 EUR og debetnota nr. 3241901886 på 121 517 EUR. I de to debetnotaer fastsatte Kommissionen den 18. marts 2019 som betalingsfrist.

Retsforhandlinger og parternes påstande

40 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 4. april 2019 har sagsøgeren anlagt den foreliggende sag.

41 Den 12. juli 2019 indleverede Kommissionen et svarskrift til Rettens Justitskontor med et modkrav.

42 Sagsøgeren indgav replik den 5. september 2019.

43 Den 7. november 2019 indleverede sagsøgeren et supplerende skriftligt indlæg med en ny begæring om, at Kommissionen blev pålagt at fjerne sagsøgerens navn fra systemet for tidlig opdagelse og udelukkelse (EDES).

44 Den 6. januar 2020 indgav Kommissionen duplik, som indeholdt dens bemærkninger til sagsøgerens supplerende indlæg.

45 Som led i foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse vedtaget den 9. juni og den 4. august 2020 i henhold til artikel 89, stk. 3, i Rettens procesreglement har Retten stillet parterne en række spørgsmål, som de har besvaret inden for de fastsatte frister.

46 Da et medlem af Tiende Afdeling havde forfald, udpegede Rettens præsident den 10. august 2020 en anden dommer, for at afdelingen kunne blive beslutningsdygtig i henhold til procesreglementets artikel 17, stk. 2.

47 Da parterne ikke har fremsat nogen anmodning herom inden for fristen på tre uger efter, at det er forkyndt, at retsforhandlingernes skriftlige del er afsluttet, har Retten, idet den finder, at sagen er tilstrækkeligt oplyst ved sagsakterne, i henhold til procesreglementets artikel 106, stk. 3, besluttet at træffe afgørelse, uden at retsforhandlingerne omfatter en mundtlig del.

48 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

– Det fastslås, at sagsøgeren ikke er pligtig til at betale debetnota nr. 3241901815 og nr. 3241901886, udstedt den 4. februar 2019.

– De pågældende debetnotaer kendes ugyldige, i det omfang det er nødvendigt.

– Kommissionen tilpligtes at fjerne sagsøgerens navn fra EDES-databasen.

– Modkravet afvises, da det ikke kan antages til realitetsbehandling, subsidiært forkastes det som ugrundet.

– Kommissionen tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

49 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

– Sagsøgerens hovedpåstand om, at det fastslås, at fordringerne over for sagsøgeren ikke eksisterer, forkastes som ugrundet.

– Sagsøgerens supplerende påstand om annullation af debetnota nr. 3241901815 og nr. 3241901886, udstedt den 4. februar 2019, forkastes.

– Sagsøgerens påstand i dennes supplerende skriftlige indlæg af 7. november 2019 om, at Kommissionen tilpligtes at fjerne sagsøgerens navn fra EDES-databasen, forkastes.

– Det fastslås, at de tilsidesættelser af kontraktlige forpligtelser, der tilregnes sagsøgeren i modkravet, har karakter af uregelmæssigheder.

– Sagsøgeren tilpligtes at tilbagebetale hele det tilskud på 230 348 EUR, som denne har modtaget til Dreaming-projektet, og de 282 451 EUR til HOME SWEET HOME-projektet.

– Sagsøgeren tilpligtes at betale et beløb på 58 876,50 EUR i erstatning.

– Sagsøgeren tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

Retlige bemærkninger

Rettens kompetence og formaliteten med hensyn til søgsmålet og modkravet

Rettens kompetence

50 Det skal fastslås, at Retten har kompetence til at træffe afgørelse i den foreliggende sag, der er anlagt i henhold til artikel 272 TEUF i medfør af voldgiftsbestemmelsen i artikel 10, stk. 3, i hver af de omtvistede aftaler, som tillægger Retten kompetence til at træffe afgørelse om enhver tvist vedrørende fortolkningen, gennemførelsen eller gyldigheden af disse aftaler.

51 Retten har ligeledes kompetence til på samme måde at træffe afgørelse om Kommissionens modkrav. Ifølge retspraksis indebærer Rettens kompetence på tidspunktet for sagens anlæg til at behandle et søgsmål, der er anlagt på grundlag af en voldgiftsbestemmelse, nødvendigvis en kompetence til at behandle et modkrav, der er fremsat af en institution i forbindelse med samme søgsmål, såfremt kravet udspringer af kontrakten eller af det faktum, som hovedkravet er baseret på, eller det har direkte tilknytning til de forpligtelser, der følger af hovedkravet (jf. i denne retning dom af 16.7.2014, Isotis mod Kommissionen, T-59/11, EU:T:2014:679, præmis 265 og den deri nævnte retspraksis). Men ligesom sagsøgerens søgsmål udspringer Kommissionens modkrav af det kontraktforhold, der er indgået mellem parterne ved de omtvistede aftaler. Dette modkrav vedrører i øvrigt tilbagebetaling af samtlige de beløb, der er udbetalt til sagsøgeren i henhold til de omtvistede aftaler, således at det dækker de beløb, som er genstand for de debetnotaer, som sagsøgerens søgsmål vedrører.

[*udelades*]

Realiteten

Modkravet

76 Først skal modkravet undersøges, eftersom det vedrører tilbagebetaling af samtlige de beløb, der er udbetalt til sagsøgeren i henhold til de omtvistede aftaler, og således dækker de beløb, som er genstand for de debetnotaer, som sagsøgerens søgsmål vedrører.

77 Formålet med modkravet er at opnå, at sagsøgeren tilpligtes at betale 571 675,5 EUR i henhold til de omtvistede aftaler. Denne påstand er baseret på konklusionerne i OLAF's rapport.

78 Med hensyn til den nævnte rapport har Kommissionen gjort gældende, at der er konstateret uregelmæssigheder vedrørende sagsøgeren i forbindelse med gennemførelsen af Dreaming-projektet og HOME SWEET HOME-projektet. Kommissionen har fremhævet de to groveste uregelmæssigheder ifølge Kommissionen selv, nemlig for det første, at der forelå en interessekonflikt, og for det andet overfakturering af priserne på udstyret, og at der blev opkrævet salgsprovision.

79 Hvad angår den første påståede uregelmæssighed har Kommissionen anført, at sagsøgeren ejer 25% af aktierne i selskabet XJ. Kommissionen har i denne forbindelse foreholdt sagsøgeren, at denne tilskyndede sine konsortiepartnere i forbindelse med de nævnte projekter til at indkøbe det

udstyr, der var nødvendigt for at gennemføre disse projekter, hos XJ. Kommissionen har endvidere foreholdt sagsøgeren, at denne ikke har gjort opmærksom på risikoen for en interessekonflikt, hverken over for Kommissionen eller sine konsortiepartnere. Sagsøgeren har endvidere fremsat to urigtige erklæringer, hvori det nævnes, at der ikke forelå en interessekonflikt, inden selskabet blev godkendt som tilskudsmodtager i forbindelse med de to omhandlede projekter.

80 Hvad angår den anden uregelmæssighed har Kommissionen bl.a. gjort gældende, at sagsøgeren fra XJ modtog en salgsprovision på mellem 5 og 10% som modydelse for salget af udstyr i forbindelse med disse projekter til sine konsortiepartnere gennem sagsøgeren. Desuden bidrog sagsøgeren til kunstigt at hæve prisen på visse former for udstyr. Kommissionen har i denne forbindelse henvist til den omstændighed, at man til disse projekter skulle købe mobiltelefonen Z til en enhedspris på 1 018 EUR. Denne model blev imidlertid senere erstattet med en billigere model, nemlig model Y til en enhedspris på 616 EUR. Kommissionen har henvist til en korrespondance, hvoraf det fremgår, at sagsøgeren, XJ og et tredje selskab i denne sammenhæng havde besluttet kunstigt at forhøje prisen på andet udstyr, der skulle anvendes til de omhandlede projekter, med henblik på at dele omkostningsdifferencen på 70 350 EUR. Prisen på en konsol blev således forhøjet fra 438,50 til 577 EUR, og prisen på software til telekonferencer blev forhøjet fra 200 til 422 EUR.

[*udelades*]

De påståede uregelmæssigheder

117 Kommissionen har foreholdt sagsøgeren, at denne navnlig har tilsidesat sine kontraktlige forpligtelser i punkt II.3, litra g) og i), i de almindelige betingelser i hver af de omtvistede aftaler samt princippet om loyal opfyldelse af kontrakter, der er fastsat i belgisk ret, som subsidiært finder anvendelse på de omtvistede aftaler. Kommissionen har med henblik herpå gjort gældende, at der foreligger en interessekonflikt i forbindelse med, at en leverandør af visse former for udstyr deltager i aktionærkredsen, samt i forbindelse med opkrævningen af salgsprovision og overfaktureringerne.

[*udelades*]

124 Det skal indledningsvis bemærkes, at det inden for rammerne af en kontrakt, som indeholder en voldgiftsbestemmelse som omhandlet i artikel 272 TEUF, påhviler den part, der har indberettet udgifter til Kommissionen med henblik på tildeling af et finansielt tilskud fra Unionen, at føre bevis for, at de nævnte omkostninger er reelle omkostninger, som faktisk har været nødvendige og er blevet afholdt i forbindelse med projektets gennemførelse i projektets løbetid. Såfremt Kommissionen kræver tilbagebetaling af en fordring som følge af en finansiel revision, påhviler det imidlertid Kommissionen at bevise, at den kontraktmæssige ydelse er mangelfuld eller ikke er korrekt eller troværdig, forudsat at modtageren har fremlagt udgiftsopgørelser og andre relevante oplysninger (jf. dom af 13.7.2017, Talanton mod Kommissionen, T-65/15, ikke trykt i Sml., EU:T:2017:491, præmis 54 og den deri nævnte retspraksis).

125 Eftersom sagsøgeren i det foreliggende tilfælde har fremlagt udgiftsopgørelserne og andre relevante oplysninger, påhviler det Kommissionen at fremlægge konkrete beviser for, at sagsøgerens kontraktmæssige ydelser har været mangelfulde i forhold til de forpligtelser, som selskabet har indgået inden for rammerne af de omtvistede aftaler.

126 Det bemærkes indledningsvis, at det følger af punkt II.3, litra g), i de almindelige betingelser i de omtvistede aftaler, at en risiko for en interessekonflikt forudsætter, at der foreligger et sammenfald af økonomiske, politiske eller nationale interesser, familiemæssige eller følelsesmæssige forbindelser eller enhver anden form for interesse. Dette sammenfald, dette tilhørsforhold eller disse forbindelser skal således rent faktisk fastslås efter en konkret vurdering af kontraktens genstand og de berørte parters situation (jf. analogt dom af 22.1.2019, EKETA mod Kommissionen, T-166/17, ikke trykt i Sml., EU:T:2019:26, præmis 100 og den deri nævnte retspraksis).

127 For så vidt som det nævnte punkt i de almindelige betingelser omhandler en »risiko« for en interessekonflikt, »der kan« bringe den upartiske og objektive gennemførelse af projektet i fare, kræves det derimod ikke, at der føres bevis for, at denne konflikt har eller har haft en indflydelse på kontraktens gennemførelse eller på dens omkostninger (jf. analogt dom af 22.1.2019, EKETA mod Kommissionen, T-166/17, ikke trykt i Sml., EU:T:2019:26, præmis 100 og den deri nævnte retspraksis).

128 I det foreliggende tilfælde er den påståede interessekonflikt baseret på to forhold, nemlig den omstændighed, at sagsøgeren modtog salgsprovision fra XJ, og den omstændighed, at sagsøgeren var minoritetsaktionær i dette selskab.

– Påstandene om en interessekonflikt i forbindelse med sagsøgerens deltagelse i en leverandørs aktionærkreds

129 Det er indledningsvis ubestridt, at sagsøgeren ejede 25% af aktierne i XJ, og at selskabet ikke havde meddelt dette til Kommissionen.

130 Dernæst har Kommissionen godtgjort, at sagsøgerens konkrete handlinger i forbindelse med gennemførelsen af de to omhandlede projekter kunne skade den upartiske og objektive gennemførelse heraf som omhandlet i punkt II.3, litra g), i de almindelige betingelser i de omtvistede aftaler.

131 I den forbindelse må det fastslås, at valget af de af XJ udbudte produkter og løsninger allerede var foretaget, inden Dreaming-aftalen blev underskrevet, på sagsøgerens initiativ, således som det fremgår af beskrivelsen af projektet i bilag I til nævnte aftale. Som Kommissionen har gjort gældende i svarskriftets punkt 72, var HOME SWEET HOME-projektet en fortsættelse af Dreaming-projektet, og derfor anvendte man de samme produkter.

132 Det skal endvidere bemærkes, at sagsøgeren ikke har givet en gennemsigtig beskrivelse af sine forbindelser til XJ. Som anført ovenfor i præmis 108 og 109 er det godtgjort, at i hvert fald visse af konsortiepartnerne ikke var informeret om arten af disse forbindelser. Endvidere har sagsøgeren undladt at oplyse Kommissionen om sine forbindelser med leverandøren af det udstyr, der allerede var omhandlet i beskrivelsen af Dreaming-projektet, og har endog fremsat urigtige erklæringer om, at der ikke foreligger nogen interessekonflikt, således som det allerede er blevet anført ovenfor i præmis 121.

133 Endelig pressede sagsøgeren sine konsortiepartnere til at erhverve udstyr fra [XJ], bl.a. med den begrundelse, at der ikke fandtes andet egnet udstyr på markedet til gennemførelse af projekterne. Det fremgår nemlig af udvekslingen af e-mails i bilag B.20, navnlig e-mailen af 10. august 2010 fra sagsøgeren til sine partnere i det konsortium, der havde ansvaret for HOME SWEET

HOME-projektet, at sagsøgeren i samråd med XJ havde forsøgt at indhente bestillinger fra de nævnte partnere med henblik på køb af dette selskabs produkter, bl.a. ved at fremsende fortrykte bestillingsblanketter til dem.

134 Det må derfor fastslås, at Kommissionen har fremlagt konkrete beviser for, at sagsøgeren var involveret i en interessekonflikt, der kunne hindre den upartiske og objektive gennemførelse af aftalerne i strid med punkt II.3, litra g), i de almindelige betingelser i hver af de omtvistede aftaler i overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt ovenfor i præmis 124-127.

135 Sagsøgerens påstande kan ikke rejse tvivl om det ovenstående.

136 Sagsøgeren har i det væsentlige gjort gældende, at forbindelserne mellem sagsøgeren og XJ ikke skadede budgettet for projekterne, og at sagsøgeren derfor ikke tilsidesatte sine kontraktlige forpligtelser vedrørende tilstedeværelsen af en interessekonflikt. Sagsøgeren har bl.a. gjort gældende, at det udstyr, som XJ leverede, var de eneste produkter, der gjorde det muligt at gennemføre projekterne.

137 Det bemærkes, at påstanden om, at XJ's udstyr var det eneste relevante, ikke er blevet godtgjort i fornødent omfang, navnlig henset til den omstændighed, at det udbud, der blev afholdt af XL, således som det fremgår af punkt 76 i Kommissionens svarskrift og bilag B.25, førte til, at der indkom mindst fire bud med produkter, der var konkurrenter til XJ's produkt til HOME SWEET HOME-projektet. Som Kommissionen med rette har anført, erstattede sagsøgeren desuden den oprindeligt udpegede telefonmodel med en anden model, hvilket indikerer, at i det mindste visse apparater, der blev anvendt i forbindelse med de to projekter, kunne erstattes. Selv om det antages, at XJ's løsning rent faktisk var den eneste mulige, har sagsøgeren i øvrigt ikke forklaret grunden til, at selskabet har sendt skrivelser til de social- og sundhedspartnere, der er ansvarlige for indkøb af materiel, hvor det presser dem til at indlede procedurer, der skal føre til køb af dette selskabs produkter (jf. ovenfor, præmis 133). Hvis der ikke findes en teknisk løsning, der konkurrerer med XJ's, må det have medført, at XJ blev stillet i en privilegeret forhandlingsposition. Sagsøgerens indblanding i disse indkøbsprocedurer kan således ikke have nogen anden forklaring end den af Kommissionen fremførte.

138 De øvrige argumenter, som sagsøgeren har fremført, kan heller ikke afkræfte de konkrete beviser, som Kommissionen har fremlagt.

139 Selv om det er korrekt, at Kommissionen havde kendskab til hensigten om at købe udstyret hos XJ, inden den påtog sig at finansiere projekterne, således som sagsøgeren har gjort gældende, gælder det ikke desto mindre, at Kommissionen ikke var bekendt med sagsøgerens forbindelser med XJ før OLAF's undersøgelse.

140 Endvidere kan sagsøgerens argument om, at den omstændighed, at sagsøgeren var mindretalsaktionær i en af leverandørerne inden for rammerne af de to omhandlede projekter, ikke udgør en risiko for en interessekonflikt, heller ikke tiltrædes. Det forhold, at man er aktionær – ganske vist mindretalsaktionær – i den største leverandør af udstyr inden for rammerne af de nævnte projekter indebærer en risiko for sammenfald mellem økonomiske interesser, der er omfattet af bestemmelserne i punkt II.3, litra g), i de almindelige betingelser i de omtvistede aftaler.

141 Under disse omstændigheder må det fastslås, at sagsøgeren ikke i tilstrækkelig grad har tilbagevist de beviser, som Kommissionen har fremlagt med hensyn til, at der forelå en interessekonflikt for så vidt angår sagsøgeren, som kunne påvirke gennemførelsen af de omhandlede projekter og størrelsen af de tilskud, der skulle afholdes over det budget, der forvaltes af Unionen, eftersom sagsøgeren, henset til deltagelsen i XJ's aktionærkreds, ikke har godtgjort, at erhvervelsen af det udstyr, der blev markedsført af dette selskab, var den eneste mulighed og, såfremt dette ikke var tilfældet, at dette valg udelukkende var baseret på forholdet mellem pris og kvalitet for disse produkter.

142 Det følger derfor af alle disse betragtninger, at der er ført bevis for Kommissionens påstande om, at der foreligger en ikke-anmeldt interessekonflikt for så vidt angår sagsøgerens deltagelse i en leverandørs aktionærkreds.

– Påstandene om en interessekonflikt i forbindelse med sagsøgerens modtagelse af provision på en leverandørs salg og de påståede overfaktureringer

143 Hvad for det første angår de salgsprovisioner, som sagsøgeren har modtaget, bemærkes, at det er ubestridt, at sidstnævnte udstedte en faktura til XJ for en salgsprovision på 45 991 EUR i forbindelse med Dreaming-projektet for årene 2008 og 2009. I denne forbindelse bekræftede XJ, at selskabet betalte salgsprovisioner på mellem 5 og 10% for salg, der blev gennemført med bistand fra sagsøgeren. Kommissionen har henvist til en skrivelse fra sagsøgeren, hvoraf det fremgår, at denne anerkender at have modtaget salgsprovision, bl.a. vedrørende salg, der er foretaget inden for rammerne af Dreaming-projektet, og at den burde have angivet disse indtægter.

144 Kommissionen har gjort gældende, at opkrævning af en salgsprovision udgør en tilsidesættelse af flere regler, der finder anvendelse i den foreliggende sag, nemlig punkt II.3, litra g) og i), i de almindelige betingelser i de omtvistede aftaler og af princippet om loyal opfyldelse af kontrakter og dermed af artikel 1134 i den belgiske civile lovbog. De omhandlede handlinger skal ligeledes kvalificeres som uregelmæssigheder som omhandlet i punkt II.1 i de nævnte almindelige betingelser.

145 Sagsøgeren har heroverfor anført, at ingen lovbestemmelser, administrative bestemmelser eller kontraktbestemmelser er blevet tilsidesat som følge af, at selskabet har modtaget salgsprovision i forbindelse med Dreaming-projektet. Dette er ifølge sagsøgeren almindelig forretningspraksis. Under alle omstændigheder er det ifølge sagsøgeren ikke godtgjort, at den omstændighed, at man har modtaget sådanne provisioner, har medført en forhøjelse af priserne på de produkter, der er indkøbt til gennemførelse af projektet.

146 Det bemærkes, at den omstændighed, at sagsøgeren modtog salgsprovisioner, indgår i den sammenhæng, hvor der foreligger en interessekonflikt for så vidt angår sagsøgeren som følge af selskabets forbindelser med XJ, som fastslået ovenfor i præmis 126-140. For det første har sagsøgeren, som anført ovenfor i præmis 137, ikke godtgjort, at valget af det udstyr, som dette selskab markedsførte, var baseret på forholdet mellem kvalitet og pris for det pågældende udstyr og ikke kun på dets økonomiske interesser. Sagsøgerens opkrævning af salgsprovision kunne således som minimum påvirke valget af det nævnte udstyr. For det andet kunne XJ's udbetaling af salgsprovision til sagsøgeren øge udstyrets samlede pris og dermed belaste budgetterne for de pågældende projekter.

147 Sagsøgeren har imidlertid blot gjort gældende, at den omstændighed, at XJ har kunnet sælge et vist antal produkter takket være selskabets mellemkomst, har medført et fald i enhedspriserne. Denne påstand er imidlertid ikke støttet på noget konkret bevis. Navnlig er det på ingen måde godtgjort, at opkrævningen af salgsprovision har haft en positiv indvirkning på budgetterne for de omhandlede projekter.

148 Det følger heraf, at det ikke er lykkedes sagsøgeren at afkræfte den konklusion, at opkrævningen af salgsprovision kunne bringe den upartiske og objektive gennemførelse af de omhandlede projekter i fare.

149 Hvad for det andet angår den påståede overfakturering har Kommissionen anført, at Dreaming-projektet oprindeligt omfattede installation af mobiltelefonmodellen Z i de ældres hjem, hvor dette apparat blev solgt til en enhedspris på 1 018 EUR. Under gennemførelsen af projektet blev denne model erstattet med en billigere mobiltelefonmodel, nemlig model Y, som blev solgt til en enhedspris på 616 EUR.

150 Kommissionen har kritiseret sagsøgeren for ikke at have ladet denne omkostningsreduktion komme projektet til gode ved at reducere udgifterne til teknisk udstyr for de enkelte deltagere, men at man tværtimod med XJ's og selskabet XM's medvirken har opretholdt den fortjeneste, der følger af prisforskellen, der betegnes som uventet, og som blev fordelt ligeligt mellem sagsøgeren og disse to selskaber. Kommissionen har i denne forbindelse bl.a. henvist til en e-mail af 17. november 2008 fra XJ til sagsøgeren og XM.

151 Med henblik herpå forhøjede sagsøgeren og de to ovennævnte selskaber kunstigt priserne på andet udstyr, der var nødvendigt for projektets gennemførelse, således som det fremgår af den tabel, der er gengivet i svarskriftets punkt 90. Prisen på en konsol steg således uden objektiv begrundelse fra 438,50 til 577 EUR, og prisen på software til telekonferencer steg fra 200 til 400 EUR.

152 Med henblik på beregning af størrelsen af den påståede overfakturering beregnede Kommissionen antallet af fakturerede enheder på grundlag af en analyse af de fakturaer, der fremgik af de af Kommissionen fremlagte sagsakter. Overfaktureringen vedrører et beløb på 45 697,50 EUR for Dreaming-projektet og 26 064,50 EUR for HOME SWEET HOME-projektet, dvs. i alt 71 762 EUR.

153 Ifølge sagsøgeren er Kommissionens påstande ikke i overensstemmelse med de faktiske omstændigheder. Under gennemførelsen af Dreaming-projektet viste det sig, at telefonen Z ikke længere var på markedet. I sin egenskab af leverandør af teknisk udstyr tilbød XJ derfor at anvende et andet produkt, nemlig telefonen Y, der blev solgt til en pris af 616 EUR. I mellemtiden var omkostningerne til andet udstyr steget. Under alle omstændigheder medførte transaktionen samlet set et tab for XJ.

154 Sagsøgeren har i øvrigt erkendt, at prisændringerne blev drøftet med XM, der ligeledes modtog tilskud i forbindelse med Dreaming-projektet, og XJ, bl.a. i en e-mail af 16. december 2008. De i denne e-mail fremsatte forslag om at kompensere for prisfaldet på et produkt ved at forhøje priserne på andre produkter blev imidlertid ikke gennemført. Endvidere var sagsøgerens formål ikke at opnå en fortjeneste. Ifølge sagsøgeren pålægger ingen kontraktlig bestemmelse, lovbestemmelse eller administrativ regel lige så lidt som redelig markedsføringsskik eller loyal opfyldelse af aftaler en leverandør at sænke prisen på sit tilbud i tilfælde af et prisfald på et af de elementer, der skal leveres. Dette gælder så meget desto mere, når prisen på andre produkter stiger, og den samlede pris forbliver den samme.

155 Retten finder, at Kommissionen har ført tilstrækkeligt bevis for, at sagsøgeren i tæt samarbejde med XJ og XM kunstigt forhøjede priserne på konsollen og softwaren, efter at telefonmodellen Z var blevet erstattet af modellen Y med en lavere pris, ved hjælp af de fremlagte dokumenter, bl.a. på grundlag af korrespondancen mellem ledelsen i de tre berørte selskaber, som udgør bilag B.21. Det fremgår nemlig bl.a. af denne korrespondance, at »da model Z blev erstattet af Y, blev prisforskellen på 402 EUR overført til selskabet XM's budgetter for software og konsollen«, og at »det er i orden at dele restbeløbet på 402 EUR ligeligt mellem [XJ, XM og sagsøgeren]«.

156 Sagsøgerens påstand om, at dette forslag om fordeling af restbeløbet aldrig er blevet gennemført, kan ikke tiltrædes, henset til de af Kommissionen fremlagte beviser. Det fremgår således af tabellen i bilaget til en af de e-mails, der blev udvekslet mellem sagsøgeren, XM og XJ (bilag B.21, s. 1124), at prisen på konsollerne og softwaren til telekonferencer steg. Dernæst fremgår det af faktura nr. 151, 157, 158, 165 og 179, som XJ fremsendte til køberne af det pågældende udstyr, at de forhøjede priser faktisk blev faktureret. Sagsøgerens påstand om, at prisforhøjelsen på softwaren og konsollen svarer til en reel stigning i priserne på disse produkter på markedet, underbygges ikke af noget bevis.

157 Det er således med rette, at Kommissionen har kritiseret sagsøgeren for at have tilsidesat punkt II.3, litra g) og i), i de almindelige betingelser samt princippet om loyal opfyldelse af kontrakter.

Kvalificeringen af tilsidesættelserne af de kontraktlige forpligtelser som uregelmæssigheder som omhandlet i punkt II.1 i de almindelige betingelser i de omtvistede aftaler

158 For det tredje har Kommissionen nedlagt påstand om, at det fastslås, at de tilsidesættelser af kontraktlige forpligtelser, der tilskrives sagsøgeren, har karakter af uregelmæssigheder som omhandlet i punkt II.1 i de almindelige betingelser i de omtvistede aftaler.

159 Ifølge punkt II.1 defineres begrebet uregelmæssighed som følger:

»Uregelmæssighed: enhver tilsidesættelse af en [EU-] retlig bestemmelse eller enhver tilsidesættelse af en bestemmelse i denne tilskudsaftale, der skyldes en handling eller en undladelse fra en eller flere kontrahenters side, som skader eller kunne skade [Unionens] budget«.

160 Man må konstatere, at begrebet uregelmæssighed således defineres gennem to kumulative kriterier: en tilsidesættelse af en retsregel eller en kontraktbestemmelse og den omstændighed, at denne medfører eller kan medføre økonomiske konsekvenser, idet de budgetter, der forvaltes af Unionen, pålægges uberettigede udgifter. En sådan definition indebærer derimod ingen grænse for grovheden (jf. analogt dom af 2.10.2012, ELE.SI.A mod Kommissionen, T-312/10, ikke trykt i Sml., EU:T:2012:512, præmis 107).

161 Kommissionen har i denne forbindelse ført tilstrækkeligt bevis for, at de handlinger, som sagsøgeren foreholdes, kunne have negative følger for de budgetter, der forvaltes af Unionen. På grund af den interessekonflikt, der vedrørte sagsøgeren, og opkrævningen af provision på salget af visse former for udstyr købt af konsortiepartnere i forbindelse med gennemførelsen af de omhandlede projekter, var der nemlig en alvorlig risiko for, at forholdet mellem kvalitet og pris på dette udstyr ikke svarede til det, der kunne følge af en gennemsigtig forhandlingsprocedure. Hvad dernæst angår overfaktureringen af softwaren og konsollen er det åbenbart, at den har medført uberettigede udgifter, eftersom den har haft til følge, at den lavere pris på telefonerne ikke er kommet projektets budget til gode.

162 Retten konstaterer derfor, at sagsøgeren ved sine handlinger har tilsidesat sine kontraktlige forpligtelser på en måde, der kan have økonomiske konsekvenser for de budgetter, der forvaltes af Unionen. Følgelig må de pågældende handlinger kvalificeres som uregelmæssigheder som omhandlet i punkt II.1 i de almindelige betingelser i hver af de omtvistede aftaler.

163 Det skal derfor fastslås, at de tilsidesættelser af kontraktlige forpligtelser, som sagsøgeren foreholdes vedrørende tilstedeværelsen af en interessekonflikt, opkrævningen af salgsprovision og overfakturering udgør uregelmæssigheder som omhandlet i den nævnte kontraktbestemmelse.

Fuld tilbagebetaling af de udbetalte beløb

164 Kommissionen har for det første nedlagt påstand om tilbagebetaling af samtlige de beløb, der er udbetalt til sagsøgeren, bl.a. på grundlag af finansforordningens artikel 119 og artikel 183 i Kommissionens forordning (EF, Euratom) nr. 2342/2002 af 23. december 2002 om gennemførelsesbestemmelser til forordning nr. 1605/2002 (EFT 2002, L 357, s. 1), sammenholdt med punkt II.26, stk. 6, og punkt II.28, stk. 5, i de almindelige betingelser i de omtvistede aftaler og med artikel 9, stk. 1, i afgørelse nr. 1639/2006.

[*udelades*]

166 Sagsøgeren har i det væsentlige gjort gældende, at selv hvis det antages, at tilstedeværelsen af en interessekonflikt er godtgjort, begrunder denne omstændighed ikke tilbagesøgningen af tilskuddene i deres helhed, så meget desto mere som denne situation ifølge sagsøgeren ikke har haft negativ indvirkning på budgettet for de omhandlede projekter. Sagsøgeren har ligeledes gjort gældende, at disse projekter er blevet afsluttet, og at de opnåede resultater er blevet betegnet som tilstrækkelige. Sagsøgeren har i øvrigt understreget, at tilbagesøgningen af tilskuddene ville medføre, at selskabet ville gå konkurs.

167 Det skal indledningsvis bemærkes, at i henhold til artikel 10, første afsnit, i hver af de omtvistede aftaler var disse, og dermed tildelingen af det tilskud, der var genstand for aftalerne, reguleret af bestemmelserne i disse aftaler, af EU-retsakter vedrørende IK-rammeprogrammet, af finansforordningen og gennemførelsesbestemmelserne hertil samt af andre EU-retlige bestemmelser og subsidiært af belgisk ret.

168 Hvad for det første angår de relevante kontraktvilkår skal det bemærkes, at hver betaling i overensstemmelse med punkt II.26, stk. 6, i de almindelige betingelser i de omtvistede aftaler kan være genstand for revision eller kontrol og kan ændres eller inddrives på grundlag af resultaterne af denne revision eller kontrol. Ifølge punkt II.28, stk. 5, i de nævnte almindelige betingelser træffer Kommissionen passende foranstaltninger på grundlag af konklusionerne af revisionen, herunder udstedelse af en betalingsordre vedrørende alle eller en del af de foretagne betalinger og anvendelse af sanktioner.

169 Disse bestemmelser udelukker således ikke Kommissionens mulighed for at foretage en fuldstændig tilbagesøgning af de beløb, der er udbetalt i henhold til de nævnte aftaler. Tværtimod følger det udtrykkeligt heraf, at alle betalinger kan tilbagesøges.

170 For det andet bestemmer finansforordningens artikel 119 følgende:

»1. Tilskudsbeløbet bliver først endeligt, når institutionen har godkendt de endelige rapporter og regnskaber, uden at dette dog begrænser institutionens mulighed for senere at gennemføre kontrol.

2. Hvis modtageren ikke opfylder sine forpligtelser, suspenderes tilskuddet, eller det reduceres eller bortfalder helt i de tilfælde, der er fastsat i gennemførelsesbestemmelserne, efter at modtageren har fået lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger.«

171 Anvendelsen af udtrykket »bortfalder« i artikel 119, stk. 2, omfatter således den situation, hvor de modtagne beløb inddrives fuldt ud.

172 Denne konklusion er ligeledes i overensstemmelse med princippet om en forsvarlig økonomisk forvaltning af unionsmidlerne som fastsat i artikel 317 TEUF. I tilfælde af manglende overholdelse af de betingelser, der er fastsat i en tilskudsaftale, er Unionens institution, organ, kontor eller agentur således forpligtet til at tilbagesøge det udbetalte tilskud for så vidt angår de beløb, der anses for ikke at være pålidelige eller ikke at kunne verificeres.

173 Endvidere har Unionens retsinstanser allerede fastslået, at anvendelsen af disse tilskud i ordningen for tildeling af finansiel støtte fra Unionen er underlagt regler, som kan føre til hel eller delvis tilbagebetaling af allerede tildelt støtte (dom af 7.7.2010, Kommissionen mod Hellenic Ventures m.fl., T-44/06, ikke trykt i Sml., EU:T:2010:284, præmis 85, og af 16.12.2010, Kommissionen mod Arci Nuova associazione comitato di Cagliari og Gessa, T-259/09, ikke trykt i Sml., EU:T:2010:536, præmis 61).

174 Det fremgår ligeledes af retspraksis, at tilskudsmodtageren ikke erhverver nogen endelig ret til fuld udbetaling af dette tilskud, hvis han ikke overholder de betingelser, som støtten var underlagt (jf. dom af 10.10.2019, Help – Hilfe zur Selbsthilfe mod Kommissionen, T-335/17, ikke trykt i Sml., EU:T:2019:736, præmis 200 og den deri nævnte retspraksis).

175 Det følger heraf, at kontraktbestemmelserne og de relevante bestemmelser i finansforordningen ikke er til hinder for, at Kommissionen tilbagesøger alle de beløb, der er udbetalt til sagsøgeren i henhold til de omtvistede aftaler.

176 Det skal dernæst undersøges, om Kommissionen under de foreliggende omstændigheder er berettiget til at kræve fuld tilbagebetaling af de nævnte beløb.

177 Det skal i denne forbindelse bemærkes, således som det er fastslået ovenfor i præmis 162, at de klagepunkter, der er rettet mod sagsøgeren, kan kvalificeres som »uregelmæssigheder« som omhandlet i punkt II.1 i de almindelige betingelser i de omtvistede aftaler.

178 Hvad i øvrigt angår den sammenhæng, hvori denne aftalebestemmelse indgår, bemærkes, at det fremgår af punkt II.10, stk. 3, litra f), i de nævnte almindelige betingelser, at den omstændighed, at der begås en uregelmæssighed, er en handling eller undladelse af en sådan grovhed, at den kan begrunde opsigelsen af den pågældende aftale med øjeblikkelig virkning. Endvidere bestemmer punkt II.5, stk. 3, litra d), fjerde led, i disse almindelige betingelser, at Kommissionen til enhver tid kan suspendere udbetalingen af hele det beløb, der er bestemt for den pågældende støttemodtager, eller en del heraf ved mistanke om en uregelmæssighed begået af en eller flere modtagere.

179 I det foreliggende tilfælde skal det fastslås, at sagsøgeren ved ikke at angive risikoen for en interessekonflikt, ved at have opkrævet salgsprovision og ved at have deltaget i overfaktureringen af visse former for udstyr ikke har overholdt princippet om loyal opfyldelse af kontrakter, som fastsat i belgisk ret ved den civile lovbogs artikel 1134, stk. 3, og artikel 1135.

180 Det er nemlig fastslået ovenfor i præmis 128 og 129, at sagsøgeren befandt sig i en interessekonflikt i forhold til XJ, som lå til grund for sidstnævntes valg med henblik på levering af udstyr. Som Kommissionen med rette har anført, er det umuligt at opgøre virkningerne af denne interessekonflikt på budgettet for de omhandlede projekter, fordi prisen eller endog nødvendigheden af købet af dette udstyr uden denne interessekonflikt ikke kan fastlægges. Det fremgår endvidere ovenfor af præmis 141, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at selskabets handlinger ikke havde negative indvirkninger på budgettet for de nævnte projekter. Sagsøgeren har således ikke bevist, at XJ's produkter var de eneste, der gjorde det muligt at gennemføre disse projekter, og at valget af disse produkter derfor var baseret på objektive betragtninger. Sagsøgeren har heller ikke godtgjort, at den omstændighed, at selskabet havde modtaget salgsprovision, ikke havde haft indflydelse på prisen på de omhandlede produkter. Henset til denne interessekonflikt er det ikke godtgjort, at det indkøbte udstyr repræsenterede det bedste forhold mellem kvalitet og pris. Under disse omstændigheder må det fastslås, at denne interessekonflikt har haft indflydelse på hele kontraktforholdet mellem sagsøgeren og Kommissionen.

181 Det skal endvidere fremhæves, at de tilsidesættelser af kontraktlige forpligtelser, som sagsøgeren har begået, har været så alvorlige, at det begrunder den fuldstændige tilbagebetaling af tilskuddene. Sagsøgeren har således i alvorlig grad skadet sit kontraktforhold med Kommissionen ved ikke at meddele, at der forelå en interessekonflikt, at der blev opkrævet salgsprovision og ved at overfakturere hvad angår priserne på visse produkter.

182 Under disse omstændigheder er tilbagesøgningen af samtlige de beløb, der er udbetalt i henhold til de omtvistede aftaler, ikke uforholdsmæssig.

183 Denne konklusion påvirkes ikke af den omstændighed, at de pågældende projekter faktisk blev gennemført af sagsøgeren, eller af de opnåede resultater.

184 Det er nemlig ikke tilstrækkeligt at godtgøre, at et projekt er blevet gennemført, som begrundelse for tildeling af en særlig støtte. Tilskudsmodtageren skal desuden føre bevis for, at han har afholdt de angivne udgifter i overensstemmelse med de betingelser, der gælder for tildeling af det pågældende tilskud. Dennes forpligtelse til at overholde de fastsatte finansielle betingelser udgør et væsentligt tilsagn og er derfor en forudsætning for tildeling af EU-støtten (dom af 10.10.2019, Help – Hilfe zur Selbsthilfe mod Kommissionen, T-335/17, ikke trykt i Sml., EU:T:2019:736, præmis 201).

185 Påstanden om tilbagebetaling af samtlige de beløb, der er udbetalt inden for rammerne af de omtvistede aftaler, må derfor tages til følge, således at Kommissionens modkrav skal tages til følge.

Kravet om erstatning

186 Ud over tilbagebetaling af støtten har Kommissionen nedlagt påstand om betaling af en erstatning på 58 876,50 EUR.

187 Ifølge Kommissionen er de tre betingelser for, at sagsøgeren ifalder ansvar i kontraktforhold, opfyldt, nemlig tilsidesættelse af en eller flere kontraktbestemmelser, at der foreligger et virkeligt tab, og at der er årsagsforbindelse mellem den anfægtede adfærd og det påberåbte tab.

188 Kommissionen har gjort gældende, at sagsøgerens opkrævning af salgsprovision på 45 991 EUR er bevist. Kommissionen tager udgangspunkt i den forudsætning, at XJ ville have sænket sine priser med mindst dette beløb, hvis denne provision ikke skulle betales. Under alle omstændigheder burde en korrekt og loyal opfyldelse af kontrakten have fået sagsøgeren til at erklære og tilbageføre denne rabat til fordel for de konsortiepartnere, der var ansvarlige for gennemførelsen af det pågældende projekt.

189 For så vidt angår overfaktureringen af konsollen og softwaren har Kommissionen af oplysningerne i OLAF's rapport udledt, at 135 enheder af konsollen og softwaren blev solgt i forbindelse med Dreaming-projektet. Der blev overfaktureret et beløb på 338,50 EUR pr. enhed, dvs. et samlet beløb på 45 697,50 EUR. I forbindelse med HOME SWEET HOME-projektet blev der solgt 77 enheder, hvilket medførte en meromkostning på 26 064,50 EUR.

190 Da Kommissionen kun har finansieret halvdelen af disse projekter, har den lidt et samlet tab på 58 876,50 EUR.

191 Det er sagsøgerens opfattelse, at hvis det antages, at selskabet har gjort sig skyldig i de tilsidesættelser af lov- eller kontraktbestemmelser, som selskabet foreholdes, hvilket sagsøgeren bestrider, er der ikke ført bevis for, at der foreligger et virkeligt tab, eller at der er tale om en årsagsforbindelse mellem sagsøgerens handlinger og dette påståede tab. Sagsøgeren har i denne forbindelse gjort gældende, at prisen på de pågældende produkter ikke ville have været lavere, hvis det ikke havde fungeret som mellemled, eftersom XJ takket være sagsøgerens mellemkomst kunne sælge et større antal produkter til en lavere enhedspris. For så vidt angår forhøjelsen af prisen på konsollen og softwaren steg prisen for dette udstyr på markedet reelt, således at der ikke var tale om overfakturering.

192 Det bemærkes for det første, at den omhandlede påstand vedrører sagsøgerens ansvar i kontraktforhold. Kommissionen har nemlig gjort gældende, at den skade, som kræves erstattet, er forårsaget af sagsøgerens tilsidesættelse af sine kontraktlige forpligtelser. Retten har derfor på grundlag af artikel 272 TEUF kompetence til at påkende dette krav, som udspringer af det samme kontraktforhold som det, modkravet støttes på.

193 Det skal dernæst fastslås, at Retten, når den skal træffe afgørelse inden for rammerne af en voldgiftsbestemmelse i henhold til artikel 272 TEUF, skal afgøre tvisten på grundlag af den materielle ret, der finder anvendelse på kontrakten (jf. dom af 29.11.2016, ANKO mod REA, T-270/15, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:681, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis, og af 1.3.2017, Universiteit Antwerpen mod REA, T-208/15, ikke trykt i Sml., EU:T:2017:136, præmis 53 og den deri nævnte retspraksis). Den lovgivning, der finder anvendelse på kontrakten, er den, der udtrykkeligt er fastsat i kontrakten, idet kontraktvilkårene, der udtrykker parternes fælles vilje, skal have forrang for ethvert andet kriterium, som kun kan anvendes, når kontrakten ikke indeholder nogen angivelse af denne (jf. dom af 8.9.2015, Amitié mod Kommissionen, T-234/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:601, præmis 74 og den deri nævnte retspraksis).

194 Det bemærkes, at i henhold til artikel 10 i hver af de omtvistede aftaler reguleres disse af deres egne bestemmelser, af de relevante bestemmelser i EU-retten og subsidiært af belgisk ret.

195 Det må imidlertid konstateres, at Kommissionen ikke har henvist til nogen klausul i de nævnte kontrakter, der fastsætter sagsøgerens kontraktlige ansvar.

196 Det skal desuden bemærkes, at EU-retten ikke indeholder materielle bestemmelser om ansvar i kontraktforhold for skader forvoldt af en af Unionens medkontrahenter.

197 I denne henseende har Kommissionen i svarskriftets punkt 99 henvist til dom af 12. april 2018, PY mod EUCAP Sahel Niger (T-763/16, EU:T:2018:181), som vedrører Unionens ansvar i kontraktforhold i henhold til artikel 340 TEUF og den lovgivning, der finder anvendelse i en sådan situation. I den nævnte doms præmis 66 fastslog Retten, at kontraktansvaret kunne undersøges »alene på grundlag af de pågældende ansættelseskontrakter […] i lyset af de almindelige EU-retlige principper hvad angår erstatningsansvar i kontraktforhold«, og at »ifølge disse principper skal tre betingelser være opfyldt, for at et søgsmål om ansvar i kontraktforhold kan føre til et søgsmål om ansvar i kontraktforhold, nemlig for det første, at den pågældende institution ikke har opfyldt sine kontraktmæssige forpligtelser, for det andet, at sagsøgeren har lidt et tab, og endelig, at der er årsagsforbindelse mellem denne adfærd og den nævnte institutions adfærd«.

198 Kommissionen har taget udgangspunkt i princippet om, at denne retspraksis finder analog anvendelse på et kontraktligt ansvar for en EU-institutions medkontrahent, i det foreliggende tilfælde sagsøgeren. Situationen i den sag, der gav anledning til dom af 12. april 2018, PY mod EUCAP Sahel Niger (T-763/16, EU:T:2018:181), adskiller sig imidlertid fra den foreliggende situation. Det fremgår nemlig af nævnte doms præmis 62, at de ansættelseskontrakter, der var tale om i denne sag, ikke angav den lovgivning, der fandt anvendelse på disse kontrakter, mens de omtvistede aftaler i det foreliggende tilfælde indeholder en bestemmelse vedrørende den lovgivning, der finder anvendelse.

199 I den foreliggende sag skal betingelserne for, at sagsøgeren ifalder ansvar i kontraktforhold, således søges i belgisk ret, der subsidiært finder anvendelse på de omtvistede aftaler.

200 Med hensyn til ansvar i kontraktforhold bestemmer artikel 1142 i den belgiske civile lovbog, der indgår i afsnit III i III. bog med overskriften »Aftaler eller aftalemæssige forpligtelser i almindelighed«, at »[e]nhver forpligtelse til at handle eller undlade at handle udløser erstatningspligt i tilfælde af manglende opfyldelse fra skyldnerens side«.

201 Endvidere bestemmes det i artikel 1147 i den belgiske civile lovbog, at »[e]n skyldner er pligtig at yde erstatning, enten når vedkommendes forpligtelse ikke er opfyldt, eller når opfyldelsen forsinkes, medmindre den manglende opfyldelse påviseligt skyldes en udefrakommende årsag, der ikke kan tilregnes skyldneren, og vedkommende derudover ikke har handlet i ond tro«.

202 Det følger af artikel 1147 i den belgiske civile lovbog, at tre betingelser skal være opfyldt, for at der kan ydes erstatning for en skade, der udspringer af kontrakten, nemlig hel eller delvis misligholdelse af kontrakten, et tab og en årsagsforbindelse mellem den manglende opfyldelse og tabet (jf. i denne retning dom af 4.5.2017, Meta Group mod Kommissionen, T-744/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2017:304, præmis 271 og den deri nævnte retspraksis).

203 Retten finder, at Kommissionen i det foreliggende tilfælde ikke har ført tilstrækkeligt bevis for, at der foreligger en tilstrækkelig direkte årsagsforbindelse mellem den manglende opfyldelse af de aftalemæssige forpligtelser, som sagsøgeren er blevet pålagt, og det påståede tab, såfremt det godtgøres, at der foreligger et tab.

204 For det første er det ubestridt, at sagsøgeren hverken har solgt udstyr til de pågældende konsortiepartnere inden for rammerne af de omtvistede aftaler eller krævet refusion af udgifterne til køb af udstyr. Det udstyr, der var genstand for overfakturering eller salgsprovision, blev nemlig ikke købt af sagsøgeren, men af andre enheder, som ikke var forbundet med denne, og som Kommissionen refunderede de udgifter, der var afholdt i forbindelse med disse køb.

205 For det andet er det ligeledes ubestridt, at ansvaret for indkøb af det udstyr, der var genstand for overfakturering og salgsprovision, ikke påhvilede sagsøgeren, men medlemmerne af de konsortier, der havde foretaget de nævnte indkøb. Dette bekræftes af Kommissionens svar på et spørgsmål fra Retten som led i en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, hvori Kommissionen anførte, at »valget af de produkter eller materialer, der anvendes i støttemodtagerens projekter, er støttemodtagerens fulde ansvar, selv om beskrivelsen af udstyr findes i bilag I til aftalen«.

206 Kommissionen, som i overensstemmelse med princippet om actori incumbit probatio skal bevise, at de tre betingelser, der er nævnt ovenfor i præmis 202, er opfyldt, har imidlertid ikke godtgjort, at der foreligger en direkte årsagsforbindelse. Kommissionen begrænser sig nemlig i denne henseende til i en enkelt sætning og uden nogen konkret påvisning at anføre, at årsagsforbindelsen er »åbenbar«, idet sagsøgeren deltog »aktivt« i de pågældende tilsidesættelser af kontraktlige forpligtelser, uden hvilke det påståede tab ikke ville være opstået.

207 Sådanne generelle påstande er imidlertid ikke tilstrækkelige til i tilstrækkelig grad at godtgøre, at der foreligger en direkte årsagsforbindelse mellem det påståede tab og de omhandlede tilsidesættelser af kontraktlige forpligtelser i en situation, der er kendetegnet ved flere tredjeparters mellemkomst, såsom den, der er beskrevet ovenfor i præmis 204 og 205.

208 Det skal endvidere og under alle omstændigheder bemærkes, at overholdelsen af proportionalitetsprincippet i forbindelse med opfyldelsen af aftalemæssige forpligtelser indgår i den mere generelle forpligtelse for parterne i en kontrakt til at opfylde denne loyalt. I henhold til belgisk ret er forpligtelsen til loyalt at opfylde aftaler, der er fastsat i den civile lovbogs artikel 1134, desuden til hinder for, at en part udøver en rettighed på en måde, der åbenbart overskrider grænserne for en forsigtig og påpasselig persons normale udøvelse af denne ret (Cass. 16.11.2007, AR nr. C.06.0349.F.1) (jf. i denne retning dom af 24.10.2018, Nova mod Kommissionen, T-299/15, ikke trykt i Sml., EU:T:2018:713, præmis 140).

209 Henset til dels den omstændighed, at de projekter, der var genstand for de omtvistede aftaler, blev gennemført uden forsinkelse og i overensstemmelse med formålene med de nævnte projekter, hvilket ikke er blevet bestridt, dels de særligt alvorlige konsekvenser for sagsøgeren af den fuldstændige tilbagebetaling af støtten, finder Retten, at erstatningskravet, som føjer sig til den fuldstændige tilbagebetaling, åbenbart overskrider grænserne for den normale udøvelse af den pågældende ret.

210 Det følger heraf, at erstatningskravet skal forkastes som ugrundet.

Konklusion

211 Det følger af ovenstående betragtninger, at alle de beløb, der er udbetalt til sagsøgeren i henhold til de omtvistede aftaler, skal tilbagebetales af sagsøgeren på grund af de af sagsøgeren begåede uregelmæssigheder. Sagsøgerens påstand om, at det fastslås, at selskabet ikke er forpligtet til at betale debetnota nr. 3241901815 og nr. 3241901886, er derfor blevet uden virkning.

212 På baggrund af det ovenstående skal Kommissionen dels frifindes i hovedsagen, dels gives medhold i sit modkrav, for så vidt som dette tilsigter at fastslå, at de tilsidesættelser af kontraktlige forpligtelser, der tilregnes sagsøgeren, er uregelmæssigheder som omhandlet i punkt II.1 i de almindelige betingelser i de omtvistede aftaler, og at opnå tilbagebetaling af de beløb, der er udbetalt til sagsøgeren inden for rammerne af de nævnte aftaler. I øvrigt forkastes modkravet.

[*udelades*]

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Tiende Afdeling):

1) Europa-Kommissionen frifindes.

2) Overtrædelserne af tilskudsaftale nr. 225023 om gennemførelse af projektet »ElDeRly-friEndly Alarm handling and MonitorING (Dreaming)« og nr. 250449 om gennemførelse af projektet »Health monitoring and sOcial integration environMEnt for Supporting WidE ExTension of independent life at HOME (HOME SWEET HOME)«, som blev begået af Health Information Management (HIM), udgør uregelmæssigheder som omhandlet i punkt II.1 i de almindelige betingelser i disse aftaler.

3) HIM dømmes til at tilbagebetale 512 799 EUR til Kommissionen.

4) I øvrigt forkastes Kommissionens modkrav.

5) HIM bærer sine egne omkostninger og betaler halvdelen af Kommissionens omkostninger.

Kornezov Buttigieg Hesse

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 9. juni 2021.

Underskrifter